

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 262

van **KOEN DANIËLS**

datum: 4 december 2020

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Onderwijs - Ondersteuning jonge mantelzorgers

In 2019 waren er in het totaal 167.835 geregistreerde mantelzorgers. 454 van deze erkende mantelzorgers waren onder de 25 jaar en enkel 10 waren minderjarig. Dat zijn echter niet de exacte cijfers die de realiteit weergeven. Onderzoek schat dat het gaat om zo'n 40.000 kinderen en jongeren die mee zorgen voor een zieke ouder of zieke zus/broer. Hulp aanbieden voor deze jonge mantelzorgers is dan ook zeer moeilijk omdat de meeste jonge mantelzorgers zich niet registreren. Daar zijn verschillende oorzaken voor. De eerste oorzaak is dat de mantelzorg zich vooral in de privésfeer voltrekt. Ten tweede loopt men als gezin niet te koop met een ziek gezinslid en ten slotte is de registratie bij sommige kinderen of jongeren niet bekend.

Onlangs verscheen er een bericht van Samana, dat zich bezighoudt met de belangen van jonge mantelzorgers. De organisatie besloot dat de term 'mantelzorger' zeker geen positieve connotatie heeft bij jongeren en jongeren ook niet zo gepercipieerd willen worden. Voor hen is de situatie deel van hun leefwereld, die ze liefst verdoken willen houden voor anderen. De huidige ondersteuningsinitiatieven zouden volgens de organisatie jongeren pas kunnen bereiken wanneer het onderwerp bespreekbaar wordt. Er is momenteel veel onbegrip voor ziektes en handicap binnen leerlingengroepen, omdat veel kinderen er nog nooit mee te maken hebben gehad en het gevaar bestaat dat ze de feiten waar deze jonge mantelzorgers mee te maken krijgen, gaan minimaliseren. Dat maakt het nog moeilijker om over hun situatie te spreken of hulp en ondersteuning te zoeken laat staan om erkenning te krijgen.

Het onderwijs kan een sleutelpositie innemen voor het informeren en ook het helpen van jongere mantelzorgers. In het mantelzorgplan van voormalig minister van Welzijn Jo Vandeurzen werd een apart hoofdstuk opgenomen rond jonge mantelzorgers met enkele concrete maatregelen voor het onderwijs.

1. Hoe kan het onderwijs helpen bij de erkenning van jonge mantelzorgers zodat het fenomeen bespreekbaar en zichtbaar wordt?
2. Is het opportuun om deze leerlingen en studenten een apart statuut te geven zoals bijvoorbeeld topsportleerlingen?
3. Welke rol kunnen leerkrachten en directies alsook onze instellingen hoger onderwijs spelen om de leerlingen en studenten te helpen die zich in dergelijke situatie van mantelzorger bevinden?
4. Hoe en op welke manier zijn er afspraken gemaakt met de minister van Welzijn?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 262 van 4 december 2020

van **KOEN DANIËLS**

1. N.a.v. het mantelzorgplan werden er verschillende acties uitgerold. Zo werd er door Samana werk gemaakt van de mantelzorgvriendelijke school.

Het concrete resultaat was:

- een visietekst rond jonge mantelzorgers op school dat als basis kan opgenomen worden in het schoolreglement;
- een lespakket voor leerkrachten om het thema 'jonge mantelzorgers' aan bod te laten komen tijdens de les;
- een eindwerk rond mantelzorg waarin het thema 'jonge mantelzorgers' opgenomen wordt;
- een sensibiliserend filmpje over jonge mantelzorgers dat door de school gebruikt zal worden.

Dit inspirerend materiaal kan door scholen worden gebruikt. Het is terug te vinden via: <https://www.mantelzorgers.be/Pages/Mantelzorgvriendelijke%20school%20secundair.aspx>

Tevens verscheen er een boek over jonge mantelzorgers op school en is er het netwerk van mantelzorgvriendelijke scholen waarin scholen expertise en ervaringen kunnen delen.

2. Ik ben geen voorstander van een specifiek statuut voor mantelzorgers. De zorg voor mantelzorgers in scholen is onderdeel van de leerlingenbegeleiding. Van elke school wordt verwacht dat ze **een beleid op leerlingenbegeleiding** ontwikkelt, implementeert en evalueert. Dit beleid op leerlingenbegeleiding is een geïntegreerd beleid op leerlingenbegeleiding en situeert zich op de vier begeleidingsdomeinen van de onderwijsloopbaan, het leren en studeren, het psychisch en sociaal functioneren en de preventieve gezondheidszorg. Dit betekent dat een school in haar beleid op leerlingenbegeleiding – afhankelijk van de leerlingenpopulatie en de noden - aandacht heeft voor thema's zoals spijbelen, druggebruik, mantelzorg... en **niet dat ze voor elk thema een specifiek of apart beleid ontwikkelt**. De preventieve en begeleidende maatregelen die genomen worden vertrekken steeds vanuit een holistische benadering van de leerling en dit op een continuüm van zorg. Het continuüm van zorg is een getrappt zorgmodel waarbinnen scholen en centra voor leerlingenbegeleiding samenwerken en voorzien in leerlingenbegeleiding, elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheid. In dit continuüm onderscheiden we de fase van de brede basiszorg met maatregelen voor alle leerlingen en verhoogde zorg voor die leerlingen waarvoor de brede basiszorg niet volstaat. Bij uitbreiding van zorg wordt de leerling aangemeld bij het CLB.

3. Samana ontwikkelde inspirerend materiaal dat kan worden gebruikt door hogescholen en universiteiten. Zo werkte ook één van de hogescholen aan een brochure over mantelzorgers. Er werd ook gewerkt aan richtlijnen over hoe je informatie over mantelzorgers kan integreren in een opleiding. De informatie is verzameld op de website van het Vlaams Expertisecentrum voor mantelzorgers, zie:

<https://www.mantelzorgers.be/Pages/Hoe%20mantelzorg%20integreren%20in%20de%20opleiding.aspx>.

4. Mijn administratie is lid van de stuurgroep die in het leven werd geroepen voor opvolging van het mantelzorgplan. Ik ga er van uit dat mijn administratie wordt betrokken van zodra er nieuws is omtrent eventueel andere maatregelen.